

29.01.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**29 Ocak 2021
Cuma**

29.01.2021

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

29 Ocak 2021 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Arazi Topplulaştırması ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Kariyer ve Girişimcilik Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Gazi Üniversitesi İyonlaştırıcı Olmayan Radyasyondan Korunma, Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

— Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Gıda Komitesi toplanıyor

Son günlerde özellikle temel gıda maddelerindeki fiyat artışları üzerine harekete geçildi. Gıda komitesi, Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan başkanlığında saat 20.00'de toplanıyor

Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK) Başkanı Bendevi Palandöken, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yaptığı görüşmede, son günlerde temel gıda ürünlerinde yaşanan fahiş fiyat artışlarını dile getirmiş, Cumhurbaşkanı Erdoğan da "konuyu mutlaka çözüme ulaştıracamız" diyerek önlem alınması talimatı vermişti.

Bunun üzerine harekete geçen Gıda Komitesi, bu akşam saat 20.00'de Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın ev sahipliğinde toplanacak. Toplantıya Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli ile Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal'ın yanı sıra; ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri de katılacak.

Kovid-19 salgınıyla mücadele sürecinde, tarım ve gıda ürünlerinde fahiş fiyat artışlarını önlemek amacıyla alınacak tedbirler görüşülecek. Üretimde maliyetleri düşürecek yapısal dönüşüm adımlarıyla birlikte, kuraklık ve su kaynaklarının da masada olması bekleniyor.

Ayçiçek yağı, zeytinyağı şeker ve bakliyatı ucuzlatmak için bulunan bir yöntem de bu. PTT devreye alınıyor

Başta Ayçiçek yağı ve peynir fiyatlarıyla birlikte marketlerdeki fahiş fiyatları aşağı çekmek için PTT'nin online marketi PttAVM.com ve ücretsiz kargo sisteminin devreye sokulmasıyla fiyatların aşağı çekilmesinin hedeflendiği iddia edildi.

Milliyet'ten Mithat Yurdakul'un haberine göre, başta gıda fiyatları olmak üzere marketlerdeki fahiş fiyatların önüne geçilebilmek için PTT çözümü devreye sokuluyor.

Edinilen bilgiye göre bu kapsamda, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ), Tarım Kredi Kooperatifleri'nin (TKK) yanı sıra Fiskobirlik ve Çaykur ürünlerinin de online satış yapan PttAVM.com'a dahil edilerek, bu kooperatiflerin şubesinin bulunmadığı yerlerde de internet üzerinden indirimli ürün satılacak. Ücretsiz kargo ile de üretici ve tedarikçilerin indirimde destek vermesi sağlanacak.

İlk olarak, ayçiçek yağı başta olmak üzere, zeytinyağı, şeker, bakliyat, un, tuz, salça ve bal gibi temel gıda ürünlerinde fiyatların aşağıya çekilmesi için kooperatif ürünlerine ağırlık verilecek.

STOKLAR FİYAT DEĞİŞİMLERİ TAKİP EDİLECEK

Yüksek yoğunluklu tatlandırıcıların (YYT) piyasadaki hareketi takip edilecek. Tarım Bakanlığı'nın tebliğine göre, YYT'lerin ithalatına ilişkin uygunluk yazısı veya belgesi gerekecek. Belge başvurusu, bakanlığın Elektronik Veri İşleme Sistemi (EVİS) üzerinden olacak. İthalatçılar stok değişimlerini, imalatçılar da kullandıkları YYT miktarını EVİS'e girecek.

Merkez Bankası Başkanı Ağbal: Faiz indirimini konuşmak için çok erken

Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal, enflasyon hedefine toplumun tüm kesimlerinin inanması ve desteklemesi gerektiğine dikkat çekerek fiyat istikrarına işaret eden hedef olan yüzde 5 enflasyona ulaşana kadar sıkı para politikasının kararlılıkla sürdürüleceğini vurguladı.

Yılın ilk enflasyon raporunda para politikasına ilişkin mesajlar da veren TCMB Başkanı Naci Ağbal, faiz indirimini konuşmak için çok erken olduğunu söyledi.

Para politikasındaki sıkı ve ihtiyatlı duruşun kararlılıkla sürdürüleceğini vurgulayan Ağbal, "İlave sıkılaştırma verilerin işaret ettiği eğilime bağlı olacak" dedi.

Ağbal şöyle konuştu:

"Enflasyona ilişkin mevcut veriler ve riskleri değerlendirdiğimizde enflasyonla mücadele ve fiyat istikrarına varma hedefi doğrultusunda para politikasını sıkı duruşuna uzun süre devam etmemiz gerektiği görülüyor. Faiz indirimi patikası şeklinde yaklaşıma girmek için erken olduğunu değerlendiriyoruz. Tüm faktörler belli noktaya gelene kadar sıkı para politikası devam edecek. Bizim fiyat istikrarı temelinde hükümetle varılan mutabakat temelinde enflasyon hedefi yüzde 5 dolayısıyla para politikası kurulu olarak karar alırken yüzde 5 hedefi doğrultusunda kararlar alıyoruz."

"Sıkı para politikası duruşuna açıklık getirmiş olduk"

İleriye dönük beklentilerin yönetilebilmesi ve rehberlik etmesi bakımından hem yukarı yönlü sıkılaştırma hem de uzun vadeli sıkı para politikası duruşuna açıklık getirdiklerini açıklayan Ağbal şöyle devam etti:

"Mevcut ve yakın döneme gelişmeleri dikkate alarak manşet enflasyonun yanında fiyatlama davranışları beklentiler. Bu veriler 2021 yılında enflasyonun önce kontrol altına alınması sonra fiyat istikrarı eğilimine evrilmesi için sıkı para politikasına devam edilmesi ve faiz indirimini konuşmak için çok erken diye değerlendiriyoruz. Yüzde 5 hedefi için uzun bir süre enflasyonist beklentilerin kontrol altına alacak şekilde para politikası faiz oranı ile gerçekleşen beklenen faiz oranı arasında dezenflasyonist dengenin korunmasının da hedefe varmak için önemli çıpa olacağını değerlendiriyoruz.

İleriye dönük beklentilerin yönetilmesi rehberlik etmesi bakımından hem yukarı yönlü sıkılaştırma hem de uzun vadeli sıkı para politikası duruşuna ilişkin açıklık kazandırmış olduk. Yukarı yönlü para politikası faizinin ilave sıkılaştırma için değiştirilmesi ise enflasyon hedeflemesi rejimi çerçevesinde verilerin işaret ettiği eğilime bağlı olarak belirlenecek.

Rejimde esas olan orta vadeli enflasyon eğilimine göre politika duruşunun belirlenmesidir. Para politikası kurulu olarak veriler açık samimi ihtiyatlı ve enflasyonla kararlı mücadele etmek bağlamında paylaşacağız ve kararın ne anlama geldiğini de paylaşacağız. Para politikası duruşunun sıklığı yüzde 5 hedefine kadar sürecek."

Ekonomik güven ocak ayında arttı

Ekonomik güven endeksi, ocak ayında yüzde 1,6 oranında artarak 96,2'ye yükseldi.

Ekonomik güven, tüketici ve hizmet sektörü güven endekslerinin desteğiyle ocak ayında yükseldi. Ekonomik güven endeksi 2020 Aralık ayında 94,7 iken, 2021 Ocak ayında yüzde 1,6 oranında artarak 96,2 değerini aldı. Ekonomik güven endeksindeki artış, tüketici ve hizmet sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı.

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Aralık 2020	Ocak 2021	Aralık 2020	Ocak 2021
Ekonomik güven endeksi	94,7^(r)	96,2	-1,2^(r)	1,6
Tüketici güven endeksi	80,1	83,3	0,0	4,0
Reel kesim güven endeksi	110,4	109,0	2,8	-1,3
Hizmet sektörü güven endeksi	99,0 ^(r)	101,9	-3,7 ^(r)	2,9
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	108,7 ^(r)	108,5	-10,9 ^(r)	-0,1
İnşaat sektörü güven endeksi	88,8 ^(r)	84,2	-1,4 ^(r)	-5,2

Endeks değerleri mevsim etkilerinden arındırılmış değerlerdir.

(r) Revize edilmiştir.

Tüketici güveni ve hizmet endeksi arttı

Tüketici güven endeksi bir önceki aya göre 2021 Ocak ayında yüzde 4 oranında artarak 83,3 değerini, hizmet sektörü güven endeksi yüzde 2,9 oranında artarak 101,9 değerini aldı.

Reel kesimin güveni zayıfladı

Reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi yüzde 1,3 oranında azalarak 109 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi yüzde 0,1 oranında azalarak 108,5 değerini, inşaat sektörü güven endeksi yüzde 5,2 oranında azalarak 84,2 değerini aldı.

Veriler revize edildi

Sektörel güven endekslerinin hesaplanmasına kaynak olan işyeri eğilim anketleri kapsamında yapılan uygulama değişikliklerine bağlı olarak sektörel güven endeksleri ve alt endekslerinde yapılan ana revizyon, ekonomik güven endeksinde ana revizyona neden oldu. Bu kapsamda 2020 ekonomik güven endeksi, hizmet sektörü güven endeksi, perakende ticaret sektörü güven endeksi, inşaat sektörü güven endeksi değerleri revize edildi.

“TCMB'nin kısa ve orta vadeli enflasyon tahminleri makul ve başarılabilir”

ABD'li yatırım bankası JP Morgan, Merkez Bankası'nın kısa ve orta vadeli enflasyon tahminlerinin makul olduğunu duyurdu.

TCMB Başkanı Naci Ağbal'ın dün açıkladığı çeyrek dönem enflasyon raporunu ve düzenlenen basın toplantısında yaptığı açıklamaları değerlendiren JPMorgan, TCMB'nin ortaya koyduğu kısa ve orta vadeli enflasyon tahminlerinin makul ve başarılabilir olduğunun güvenle söylenebileceğini açıkladı.

JPMorgan'ın gelişmekte olan piyasalar ekonomi ve politika araştırmaları bölümünden Yarkın Cebeci yayınladığı yatırımcı notunda, Türkiye'de enflasyonun bu yılın sonuna kadar yüzde 10,5'e düşmesini beklediklerini ancak bu tahmin için risklerin ayağı yönlü olduğunu belirttiklerini de vurguladı.

Cebeci, "Sürekli bir ihtiyat, kurumlar arasında güçlendirilmiş koordinasyon ve biraz şans ile enflasyon yıl sonunda kadar tek hanelere kolaylıkla düşebilir" ifadelerini kullandı.

Kendilerinin yaptıkları enflasyon projeksiyonlarının da TCMB'nin projeksiyonlarına paralel olduğunu belirten Cebeci, bu projeksiyonlarda ciddi yukarı yönlü sürprizler ile karşı karşıya kalmaları halinde daha fazla parasal gevşemenin masaya gelebileceğini de vurguladı.

TCMB'nin hali hazırda 200-250 baz puan civarında reel politika faizi sunduğunu belirten Cebeci, bu oranın yıl boyunca devam ettirilmesini beklediklerini de ifade etti. Cebeci, "Bu görüş temelinde, temel senaryomuzda ilk faiz indirimini üçüncü çeyrekte öngörüyoruz" dedi.

Dışışleri duyurdu! Suriye'de önemli adım

Suriye Anayasa Komitesi'nin beşinci toplantısı kapsamında Türkiye-Rusya-İran arasında gerçekleştirilen istişarelere ilişkin ortak açıklama yapıldı. Dışışleri Bakanlığı, Astana formatının garantörleri olarak üç ülkenin Anayasa Komitesi süreciyle ilgili olarak takip eden hususlarda mutabık kaldığını duyurdu. Türkiye, İran ve Rusya'nın, Astana formatı kapsamında Rusya'nın Soçi kentinde 16-17 Şubat'ta bir araya gelmesi öngörölüyor.

Türkiye, Rusya ve İran tarafından pazartesi günü Cenevre'de başlayan Suriye Anayasa Komitesi'nin beşinci toplantısı marjında yapılan istişarelere ilişkin ortak açıklama yayınlandı.

Türkiye, Rusya ve İran tarafından pazartesi günü İsviçre'nin Cenevre kentinde başlayan Suriye Anayasa Komitesi'nin beşinci toplantısı marjında yapılan istişarelere ilişkin ortak açıklama yayınlandı.

Açıklamada, şu ifadeler yer aldı:

"Türkiye Cumhuriyeti, İran İslam Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu Astana formatının garantörleri olarak 25-29 Ocak 2021 tarihlerinde Cenevre'de başlayan Anayasa Komitesi Yazım Komisyonu'nun olağan oturumu marjında yaptıkları üçlü görüşme ile Suriyeli delegeler ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Suriye Özel Temsilcisi Geir O. Pedersen'le istişareleri sonucunda Anayasa Komitesi sürecine ilişkin olarak müteakip hususlarda mutabık kalmışlardır:

1. Suriye Arap Cumhuriyeti'nin egemenliğine, bağımsızlığına, birliğine ve toprak bütünlüğüne olan kuvvetli taahhütlerini vurgulamışlar ve bu ilkelere tüm taraflarca saygı gösterilmesi gerektiğinin altını çizmişlerdir.

2. Anayasa Komitesi Yazım Komisyonu'nun 25-29 Ocak 2021 tarihlerinde Cenevre'de beşinci tur toplantısının gerçekleştirilmesini memnuniyetle karşılamışlar ve Komite'nin sürdürülebilir ve etkili bir şekilde çalışmasını sağlamak için, Suriyeli delegeler ve kolaylaştırıcı olarak BM Genel Sekreteri'nin Suriye Özel Temsilcisi Geir O. Pedersen ile sürekli iletişim halinde Komite'nin çalışmalarını desteklemeye hazır olduklarını teyit etmişlerdir.

3. Suriyelilerin öncülüğünde ve sahipliğinde, Birleşmiş Milletler'in kolaylaştırıcılığında, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 2254 sayılı kararıyla uyumlu olarak yürütülen siyasi sürecin ilerletilmesinde, Astana garantörlerinin belirleyici katkısı ve Soçi'deki Suriye Ulusal Diyalog Kongresi kararlarının uygulanması sonucunda Cenevre'de oluşturulan Anayasa Komitesi'nin önemli rolünü vurgulamışlardır.

4. Anayasa Komitesi'nin çalışmalarının uzlaşılı anlayışı ve yapıcı angajmanla, dış müdahaleler ve haricen dayatılan süreler olmaksızın, Suriye halkının mümkün olan en geniş desteğinin alınmasını teminen üyelerinin genel mutabakata varması amacıyla yürütülmesi gerektiği doğrultusundaki görüşlerini beyan etmişlerdir.

5. Soçi'de 16-17 Şubat 2021 tarihlerinde gerçekleştirilmesi öngörülen Astana formatında Suriye konulu müteakip Uluslararası Toplantı'da (Astana-15) yukarıda bahse konu hususlardaki istişarelere devam etme yönündeki niyetlerini teyit etmişlerdir."

Siyasette ittifak savaşları

Kitle desteği azalan Saray, iktidarda kalmanın yollarını arıyor. Tüm planlar muhalefeti bölmek üzerine kurulurken hedefte Saadet Partisi ve İYİ Parti yer alıyor. İktidarın hamleleri sonrası muhalefetin de temasları hızlanırken CHP ve DEVA Partisi liderleri 'Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem' vurgusu yaptı.

POLİTİKA SERVİSİ

Pandemi ve derinleşen yoksulluk yönetememe krizine neden olurken kitle desteği azalan Saray, iktidarda kalmanın yollarını arıyor. Tabanda yaşadığı erime kamuoyu yoklamalarına yansıyan AKP-MHP cephesi, çareyi Cumhur İttifakı'nı genişletmekte arıyor. İYİ Parti ve Saadet Partisi'nin en azından bir bölümü Cumhur İttifakı'na dahil edilmeye çalışılıyor.

MHP lideri Devlet Bahçeli'nin İYİ Parti lideri Meral Akşener'e 'evine dön' çağrısı karşılık bulmasa da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Saadet Partisi kurucularından Oğuzhan Asiltürk'ü ziyaretinin yankıları sürüyor. Asiltürk'ün Cumhur İttifakı'na sıcak baktığı, Genel Başkan Temel Karamollaoğlu'nun ise Millet İttifakı'ndan yana tavır aldığı konuşuluyor. HDP'yi muhalefeti bölmek için anahtar olarak gören Saray, CHP'yi yalnız bırakmaya çalışıyor. Son olarak ittifaklara ilişkin konuşan AKP Genel Başkan Yardımcısı Mahir Ünal, "CHP-HDP'yi ayrı bir yerde, İYİ Parti-Saadet Partisi'ni ayrı bir yerde tutuyorum" şeklindeki ifadeleri dikkat çekiyor.

'ERKEN SEÇİM POZİSYONU KONUŞULDU'

AKP-MHP blokunun hamlelerinin ardından muhalefet cephesi de hareketlendi. Yeni

Anayasa, sistem değişikliği ve erken seçim tartışmaları muhalefet partilerinin ikili diyalogunu hızlandırdı. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, DEVA Partisi lideri Ali Babacan'ı ağırladı. Kılıçdaroğlu'nun geçen yıl yaptığı ziyarete karşılık gerçekleştirilen buluşmada, olası bir erken seçime karşı alınacak pozisyon konuşuldu. Babacan, Kılıçdaroğlu'na güçlendirilmiş parlamenter sisteme ilişkin öneriler içeren çalışmasını ilette. Kılıçdaroğlu'nun da kendi çalışmaları hakkında bilgi verdiği kaydedildi.

Görüşmenin ardından değerlendirmelerde bulunan DEVA Partisi Genel Başkanı Babacan, "Bizim de pek çok siyasi partinin de Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ile ilgili çalışmaları var. Bizim hazırlığımız önemli bir aşamaya geldi, fakat kamuoyuyla paylaşmadan önce toplumsal mutabakatı önemsiyoruz" dedi.

CHP Lideri Kılıçdaroğlu ise toplumun büyük bir kesiminin mevcut sistemden rahatsızlık duyduğunu söyledi. Muhalefetin ilk gündem maddesinin sistem değişikliği olduğunu ifade eden Kılıçdaroğlu, "Toplumun yüzde 58'i var olan sistemden memnun değil. Güçlendirilmiş parlamenter sistemi istiyorlar. Bunu partiler olarak bir araya gelip konuşmak, belli bir uzlaşma kültürünü birleştirek ortaya koymak önemli. Kısır tartışmalarla değil, aşmazları aşmak, Türkiye'yi önemli bir noktaya getirmek için bu çalışmalara ihtiyaç var" diye konuştu.

HDP DE TEMASLARA BAŞLIYOR

Muhalefetin 'ittifak dıőı' üyesi HDP ise Millet İttifakı üyesi partiler ile AKP'den çıkan isimlerin kurduğu yeni partileri ziyaret etme kararı aldı. Parti yönetiminin muhalefetin diğer isimleri ile görüşerek olası bir erken seçime karşılık görüş alışverişinde bulunmak istedikleri ifade edildi.

HDP Eş Genel Başkanları Mithat Sancar ve Pervin Buldan, gelecek ay Saadet Partisi Genel Başkanı Temel Karamollaoğlu, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Gelecek Partisi Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu ve DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan ile görüşmek için randevu talebinde bulundu. Bu talebe ilk yanıtı Karamollaoğlu verdi. HDP'nin görüşme trafiği, Pazartesi günü Saadet Partisi ile başlayacak.

Yolsuzlukta en kötü gruptayız

Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün '2020 Yolsuzluk Algı Endeksi'nde Türkiye, 180 ülke arasında 86'ncı oldu. 2012'den bu yana sürekli irtifa kaybettiğimiz listede Burkina Faso, Trinidad ve Tobago ile aynı puanı aldık. Türkiye'yi AB içinde son sıradaki Romanya'nın da gerisine düşüren endeks, hukuktan ekonomiye her alandaki sıkıntıların ardındaki asıl nedenin yolsuzluk meselesi olduğunu ortaya koydu.

Önümüzdeki en acil meseleyi ortaya koyan çarpıcı tablo... Verileri geniş kapsamlı çalışmayla oluşturulan ve güvenli bulunan 'Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 86'ncı olan Türkiye 'son 8 yılda en çok gerileyen 5 ülke' arasında yer aldı.

2020'de 40 puan toplayan **Türkiye**, Trinidad ve Tobago, Doğu Timor, Fas, Hindistan ve Burkina Faso ile aynı eşişe oturdu. Türkiye, Avrupa Birliği içinde en düşük puanı alan Romanya'nın da gerisinde kaldı.

'DEMOKRASİDE, HUKUKTA AŞINMA BİZİ BURAYA GETİRDİ'

Şeffaflık Derneği de 2012'den bu yana Türkiye'nin puanının düştüğünü vurguladı. Dernek başkanı ve Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yönetim Kurulu üyesi Oya Özarslan "Yolsuzlukla mücadelede endişe verici durum devam ediyor.

Temelli bir adım atmadığımız sürece böyle olacak” dedi. Düşündürücü tabloya ilişkin CHP Sözcüsü Öztrak ise “Ucube rejimle demokratik ilkelerde, hukukta hızlanan aşınma bizi buraya getirdi” eleştirisini yöneltti.

YOLSUZLUKTA EN KÖTÜ GRUPTAYIZ

Uluslararası Şeffaflık Örgütü’nün ‘2020 Yolsuzluk Algı Endeksi’ne göre Türkiye, 180 ülke arasında 40 puanla 86’ncı oldu. 2012’den sonra en çok gerileyen 5 ülke arasında yer alan Türkiye, Burkina Faso ve Tobago ile aynı puanı aldı.

AB içinde en son sıradaki Romanya’nın da gerisinde kaldı. OECD ülkeleri arasında sondan üçüncülüğe yerleşti. Tabloya ilişkin CHP Sözcüsü Öztrak “Ucube rejimle demokratik ilkelerde, hukukta hızlanan aşınma bizi buraya getirdi” eleştirisi yaptı.

Uluslararası Şeffaflık Örgütü’nün ‘2020 Yolsuzluk Algı Endeksi’ne göre Türkiye, 2 yılda 8 basamak kötüleşerek 86. sıraya yükseldi. Türkiye, 180 ülke arasında son 8 yıl içinde en çok gerileyen 5 ülke arasındaki yerini değiştirmede.

CHP Sözcüsü Faik Öztrak’ın da sosyal medya hesabı üzerinden paylaştığı örgütün hazırladığı endekste yolsuzluk, 0 ila 100 arasında derecelendiriyor. Buna göre, 0 yolsuzluğun çok yoğun olduğu, 100 ise tamamıyla yolsuzluktan arınmış ülkelere işaret ediyor.

Şeffaflık Örgütü derecelendirmesini yaparken öncelikli olarak rüşvet, zimmete para geçirme ve adam kayırmanın ülkelerde ne kadar yaygın olduğunu inceleyen endeks, söz konusu ülkelerde yolsuzlukla mücadele yasalarının olup olmadığını ve bu yasaların uygulanıp uygulanmadığını da dikkate alıyor.

Endekse göre 2020 yılında, dünya ülkelerinin üçte ikisi 50’nin altında kalmış bulunuyor. Yolsuzluk Algı Endeksi’ne göre 40 puan alan Türkiye, küresel sıralamada 180 ülke arasında 86’ncı sırada. Türkiye geçen yıl yayınlanan endekste ise 39 puan ile 91’inci sırada yer almıştı.

Türkiye raporda 2012'den bu yana eksi 9 ile en çok düşüş kaydeden ülke olarak anıldı. 2020 yılı endeksinde, Türkiye ile aynı puanı paylaşan ülkeler, Trinidad ve Tobago, Doğu Timor, Fas, Hindistan ve Burkina Faso oldu.

Endekse göre, AB üyesi ülkeler ile de karşılaştırıldığında, Türkiye 44 ile AB içinde en düşük puanı alan Romanya'nın da gerisinde kaldı. Türkiye, OECD ülkeleri arasında da sondan üçüncü sırada yer aldı.

40	Turkey	86	42	Bahrain	78	88	Denmark	1
39	Colombia	92	42	China	78	88	New Zealand	1
39	Ecuador	92	42	Kuwait	78	85	Finland	3
38	Brazil	94	42	Solomon Islands	78	85	Singapore	3
38	Ethiopia	94	41	Benin	83	85	Sweden	3
38	Kazakhstan	94	41	Guyana	83	85	Switzerland	3
38	Peru	94	41	Lesotho	83	85	Norway	7
38	Serbia	94	40	Burkina Faso	86	84	Netherlands	8
38	Sri Lanka	94	40	India	86	82	Germany	9
38	Suriname	94	40	Morocco	86	80	Luxembourg	9
38	Tanzania	94	40	Timor-Leste	86			
			40	Trinidad and Tobago	86			

2012'DEN BERİ PUAN DÜŞÜYOR

İstanbul'da bulunan Uluslararası Şeffaflık Derneği, Türkiye'nin küresel sıralamada 'ekonomik, sosyal ve politik istikrarsızlıkların yoğun olduğu, demokrasi ile tanışmamış birçok ülkenin gerisinde' kaldığına dikkat çekti.

Dernek'ten yapılan açıklamaya göre, 2012 yılından bu yana puanı ve sırası hızlı bir biçimde düşmekte olan Türkiye, bu yıl 1 puan fazla almasına karşın son 8 yıl içinde en çok gerileyen 5 ülke arasındaki yerini değiştiremedi. Uluslararası Şeffaflık Örgütü Yönetim Kurulu üyesi ve Uluslararası Şeffaflık Derneği Başkanı E. Oya Özarslan da Türkiye açısından sonucu "Türkiye yolsuzlukla mücadele konusunda endişe verici durumunu koruyor.

Temelli bir adım atmadığımız sürece de böyle olmaya devam edecektir. Küresel bir salgını yaşadığımız bu günlerde sağlık, eğitim gibi temel ihtiyaçlara gitmesi gereken ülke kaynaklarının korunması herkesin derdi olmalı" sözleriyle değerlendirdi.

DANİMARKA EN TEPEDE

Yolsuzluk Algı Endeksi'nin ilk sıraslarında, 88'er puan alan Danimarka ve Yeni Zelanda yer aldı. Bu iki ülkeyi 85'er puanla Finlandiya, Singapur, İsveç ve İsviçre takip etti. Almanya, 2019'da olduğu gibi 80 puanla 8'inci sırada geldi. Dünyada en fazla yolsuzluğun hüküm sürdüğü ülkeler ise 12'şer puanla Somali ve Güney Sudan oldu. Onların önünde ise 15'er puanla Venezuela ve Yemen ve 14 puanla Suriye yer aldı.

TÜRKİYE EN KÖTÜ GRUPTA

Bölgesel olarak bakıldığında, Sahara-Altı Afrika ortalama 32 puanla en düşük notu alırken, Batı Avrupa ise 66 puan ile en yüksek nota layık görüldü. Türkiye'nin de yer aldığı Doğu Avrupa ve Orta Asya grubundaki ülkelerin ortalama puanı ise 36 oldu. Bu grupta Türkiye, Gürcistan, Ermenistan, Belarus ve Karadağ'ın ardından 5'inci sırada geldi.

Uluslararası Şeffaflık Örgütü'ne göre, 2012 yılından bu yana 48 ülkenin puanında "kayda değer değişiklikler" görüldü. Söz konusu zaman diliminde 26 ülkenin puanı yükselirken, 22 ülkenin puanı ise düştü. Yunanistan, Myanmar ve Ekvador yolsuzlukta hafif düşüş görülürken, Lübnan, Malavi ve Bosna-Hersek ise zıt yönde yol aldı.

SALGINLA MÜCADELEYİ BALTALAYIP HAYATLARA MAL OLUYOR

Raporda, yolsuzluk seviyesi en az olan ülkelerin virüs salgını ile daha rahat mücadele ettiği kanısına varıldı. Raporunda, Kovid-19'un, sadece sağlık ve ekonomik değil bir yolsuzluk krizi de olduğu, yolsuzluğun etkilerinin can kaybına yol açıp küresel çapta mücadeleyi baltaladığı yazıldı.

Raporda, rüşvetten görevi kötüye kullanma ve fiyatlandırmalarda çıkarıcı davranmaya kadar, sağlık sektöründe yaşanan tüm yolsuzlukların insanların hayatlarına mal olduğu vurgulandı. Kriz anlarından ders çıkarmamanın daha fazla cana kaybına yol açacağı altı çizildi.

Sağlık sektörüne en sağlam yatırımı yapan ülkelerin herkesi kapsayan etkili hizmet sunabildiğini ve demokratik değerlere daha sadık olduğunu vurgulayan örgüt, ülkelere tavsiyelerde de bulundu. Kurumların denetlenmesi, üretim ve satın almada şeffaf olunması, demokrasiye sahip çıkılması ve verilerin herkesin erişebileceği ve doğru şekilde kamuya paylaşılması, bu tavsiyelerin başlıklarını oluşturdu.

YOLSUZLUK ALGI ENDEKSİ 2020

180 ülke/bölgede kamu yönetimindeki yolsuzluk düzeyine yönelik algı

PUAN	ÜLKE	SIRA	PUAN	ÜLKE	SIRA	PUAN	ÜLKE	SIRA	PUAN	ÜLKE	SIRA	PUAN	ÜLKE	SIRA
88	Danimarka	1	67	Amerika Birleşik Devletleri	25	58	Ruanda	49	42	Arjantin	78	36	Arnavutluk	104
88	Yeni Zelanda	1	66	Seyşeller	27	53	Grenada	49	42	Bahreyn	78	36	Cezayir	104
85	Finlandiya	3	65	Tayvan	28	53	İtalya	52	42	Çin	78	36	Fildişi Sahili	104
85	Singapur	3	64	Barbados	29	53	Malta	52	42	Kuveyt	78	36	El Salvador	104
85	İsviçre	3	63	Bahamalar	30	53	Mauritius	52	42	Solomon Adaları	78	36	Kosova	104
85	İsviçre	3	63	Katar	30	53	Suudi Arabistan	52	41	Benin	83	36	Vietnam	104
84	Norveç	7	62	Güney Kore	32	51	Malezya	57	41	Guyana	83	36	Tayland	104
82	Hollanda	8	61	Güney Kore	32	51	Namibya	57	41	Lesotho	83	35	Bosna-Hersek	111
80	Almanya	9	61	Portekiz	33	50	Yunanistan	59	40	Burkina Faso	86	35	Moğolistan	111
80	Lüksemburg	9	60	Botsvana	35	49	Ermenistan	60	40	Hindistan	86	35	Kuzey Makedonya	111
77	Avustralya	11	60	Brunei Darü's-Selam	35	49	Ürdün	60	40	Fas	86	35	Panamama	111
77	Kanada	11	60	İsrail	35	47	Slovakya	60	40	Doğu Timor	86	34	Moldova	115
77	Hong Kong	11	60	Litvanya	35	47	Belarus	63	40	Trinidad ve Tobago	86	34	Filipinler	115
77	Birleşik Krallık	11	60	Slovenya	35	47	Küba	63	40	Türkiye	86	33	Mısır	117
76	Belçika	15	59	Saint Vincent ve Grenadinler	40	47	Sao Tome ve Principe	63	39	Kolombiya	92	33	Esvatini	117
76	Estonya	17	58	Kabo Verde	41	46	Karadağ	67	38	Ekvator	92	33	Nepal	117
76	İzlanda	17	57	Kosta Rika	42	46	Senegal	67	38	Brezilya	94	33	Sierra Leone	117
74	Japonya	19	57	Kıbrıs	42	44	Bulgaristan	69	38	Etopyya	94	33	Ukrayna	117
74	İrlanda	20	57	Letonya	42	44	Macaristan	69	38	Peru	94	32	Zambiya	117
71	Birleşik Arap Emirlikleri	21	56	Gürcistan	45	44	Jamaika	69	38	Sri Lanka	94	31	Nijer	123
71	Uruguay	21	56	Polonya	45	44	Romanya	69	38	Sri Lanka	94	31	Bolivia	124
69	Fransa	23	56	Saint Lucia	45	44	Güney Afrika	69	38	Surinam	94	31	Kenya	124
68	Butan	24	55	Çekya	49	43	Tunus	69	38	Tanzanya	94	31	Kirgizistan	124
67	Şili	25	54	Umman	49	43	Gana	75	37	Gambiya	102	31	Meksika	124
							Maldiver	75	37	Endonezya	102	30	Pakistan	124
							Vanuatu	75	37	Endonezya	102	30	Azerbaycan	129
												30	Gabon	129
												30	Malawi	129
												30	Mali	129
												30	Rusya	129
												29	Laos	134
												29	Montanya	134
												29	Togo	134
												28	Demirlik Cumhuriyeti	137
												28	Gine	137
												28	Liberya	137
												28	Myanmar	137
												28	Paraguay	137
												27	Angola	142
												27	Cibuti	142
												27	Papua Yeni Gine	142
												27	Kongo	142
												27	Uganda	142
												26	Bangladeş	146
												26	Orta Afrika Cumhuriyeti	146
												26	Özbekistan	146
												26	Kamerun	149
												25	Guatemala	149
												25	İran	149
												25	Lübnan	149
												25	Madagaskar	149
												25	Mozambik	149
												25	Nijerya	149
												25	Tacikistan	149
												25	Honduras	157
												24	Zimbabve	157
												24	Nikaragua	159
												22	Kamboçya	160
												21	Çad	160
												21	Komorlar	160
												21	Eritre	160
												21	Irak	160
												21	Afganistan	165
												19	Burundi	165
												19	Kongo	165
												19	Gine-Bissau	165
												19	Türkmenistan	165
												18	Kongo Demokratik Cumhuriyeti	170
												18	Haiti	170
												18	Kuzey Kore	170
												17	Libya	173
												16	Ekvator Ginesi	174
												16	Sudan	174
												15	Venezuela	176
												15	Yemen	176
												14	Suriye	178
												12	Somali	179
												12	Güney Sudan	179

ÖZTRAK'TAN SAYIŞTAY VURGUSU

CHP Sözcüsü Öztrak'ın paylaştığı 2018 ve 2020 yıllarına ait endekse Türkiye 78. sıradan 86. sıraya yükseldi. Söz konusu kötüleşmenin rejimden kaynaklandığını ifade

29.01.2021

eden Öztark “Ucube şahsım vesayet rejimi ile temel demokratik ilkelerde, hukukun üstünlüğünde ve medya özgürlüğünde hızlanan aşınma bizi buralara getirdi” dedi.

“Güçlendirilmiş Demokratik Parleментар Rejim ile bu çöküşe dur diyeceklerini” ifade eden Öztark, sosyal medyadan yayınladığı mesajda “Güçlü denge ve denetim mekanizmalarını oluşturacağız. Sayıştay’ı gerçek işlevine kavuşturacağız . TBMM’de Kesin Hesap Komisyonu kuracağız. İdare harcadığı kör kuruluşun hesabını verecek” açıklamasında bulundu.

Ekonominin son durumu! 3 kişiden birinin umudu kalmadı...

Ipsos tarafından gerçekleştirilen "Türkiye Barometresi Araştırması Yeni Yıl Raporu" sonuçlarına göre Türkiye'deki ekonomik endişeler artıyor.

Vatandaş koronavirüs salgınıyla beraber Türkiye'de yaşanan ekonomik krizin etkilerini daha ağır bir şekilde hissediyor. Son yapılan araştırmalara göre her 3 vatandaştan 1'i önümüzdeki dönemde ekonominin gidişatı konusunda daha da umutsuz hale geldi.

Sözcü'de yer alan habere göre dünyanın büyük badirelerle atlattığı zorlu 2020'nin ardından 2021'e ekonomik zorluklarla giren Türkiye'de koronavirüs salgını ve ekonomik kriz vatandaşı aynı ölçüde etkiliyor. Halkın yüzde 45'i Türkiye'nin en büyük sorunu olarak ekonomiyi görürken, yüzde 45'i koronavirüs salgını, yüzde 2'si ise eğitimi en önemli sorun olarak görüyor. Bu dönemde hane halkı bütçesinde yaşanan dramatik düşüşler ile halk indirim marketlerine koşarken, alışveriş sıklığında yüzde 11.1'lik bir düşüş yaşandı. 2021 için ise umutlar oldukça zayıf kaldı. Her 3 kişiden 1'i bu yıl ekonominin daha kötüye gideceğini düşünürken, her 4 kişiden 3'ü ise enflasyonun ya aynı seviyede kalmasını ya da artmasını bekliyor.

EKONOMİK KORKU VE ENDİŞE DAHA DA ARTTI

Ipsos tarafından gerçekleştirilen, geçen yılın iklimi konusunda bilgi vermeyi amaçlayan “Türkiye Barometresi Araştırması Yeni Yıl Raporu” sonuçlarına göre, salgındaki pikler azaldıkça vatandaşın ana gündemi ekonomik endişeler oluyor. Vaka sayısının azaldığı yaz aylarında ekonomik kriz endişesi salgının önüne geçerken, vatandaş yeni yıla hem kriz hem de sağlık kısıkaı altında girdi. Araştırmaya göre, 2018 ikinci yarısından bu yana ülkenin durumundan memnun olanların oranı yüzde 30 civarındayken, bu oran salgın öncesi dönemde 2019 yılının sonu itibarıyla yüzde 24'e gerilemişti. 2020 yılında ise bu oran tekrar yüzde 30'a ulaştı.

AİLE EKONOMİSİ KÖTÜ

Tüm bu etkiler altında 2021'e dair beklentiler ve vatandaşın umudu da oldukça zayıf. Halkın yüzde 35'i kişisel ekonomik durumunun daha da kötü olacağını düşündüğünü açıklarken, yüzde 39'u ise 2020 ile aynı seviyede kalacağını düşünüyor. Öte yandan bu ekonomik koşullar altında harcama alışkanlıkları da değişiyor. Geçen yıl alışverişe gitme sıklığında yüzde 11'lik bir düşüş görülürken, alışveriş başında düşen harcama 2020 yılında yüzde 14.7 artış gösterdi.

SALGININ YERİNİ EKONOMİK KRİZ ALDI

Araştırma sonuçlarını değerlendiren Ipsos Türkiye CEO'su Sidar Gedik, salgın öncesinde ülkenin en önemli sorununun ekonomi olduğunu, mart ayından itibaren ise salgının bir miktar öne geçtiğini kaydetti. Haziran ayında kadim problem olan ekonominin yeniden ilk sıraya yükseldiğini anlatan Gedik, “Bu kadar can alan korkunç bir salgında bile ekonomideki sorunlar hayatı derinden etkilemeye devam ediyor, bu resimden ekonominin giderek vatandaş için daha da yakıcı bir sorun olmaya başladığı sonucunu çıkarıyorum. Bu tespitle salgının ekonomiyi doğrudan vuruyor olmasının da etkisi yüksek. Her 4 kişiden 3'ü, salgının kişisel ekonomisi için tehlike oluşturduğunu belirtiyor” dedi.

İrfan Donat

Tarımda “deja vu” ve Gıda Komitesinin ajandası

Yazılarımızda mümkün olduğunca yabancı kelime kullanmaktan kaçınıyoruz.

Bu seferlik affedin...

Zira içinde bulunduğumuz durumu en iyi anlatan Fransızca kelimeleri başlığa taşıdık.

Belki de yıllardır teorik olarak konunun bu kadar tartışılıp, çözümünde hala '**Fransız kalan**' bir yaklaşım sergilenmesinden ötürüdür.

Bilenler bilir ama bilmeyenler için başlıktaki yabancı kelimelerin Türkçesini paylaşalım.

Fransızca “**Deja vu**”nun Türkçe karşılığı, “**Yaşanılan bir olayı daha önceden yaşamışlık duygusu**. Ânı daha önceden yaşamışlık hâli” olarak karşımıza çıkıyor.

Biz de bugünlerde yine alevlenen **gıda fiyatları** ve **enflasyon tartışmasını** izlerken ister istemez bir “deja vu” duygusuna kapıldık.

Hatta son yıllarda “deja vu”ya çok sık kapılır olduk.

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN TALİMAT VERDİ

Hafta başında öğrendik ki Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, gıda fiyatlarındaki yükseliş ve vatandaşın bu konuda artan şikayeti ve rahatsızlığı sonrası ekonomi kurmaylarına talimat vermiş: "Fiyatlar düşürülecek, fırsatçılara göz açtırılmayacak."

"Bitkisel yağ, bakliyat, sebze ve meyvede fiyatlar öncelikli meselemiz" diyen Erdoğan, gıda fiyatlarındaki artışın arka planının araştırılmasını istemiş.

Öğrendiğimize göre, ekonomi yönetiminin elde edeceği bulgular, bilgiler ve tespitler derlenip, toparlanacak sonra da çözüm önerilerinin yer aldığı başlıklar **kabine toplantısında** sunulacak.

Zira Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ama öyle ama böyle bu iş bitecek. Fiyatlar böyle yüksek devam etmeyecek. Bunun önüne geçilecek, vatandaş rahat edecek" değerlendirmesinde bulunmuş.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu yaklaşımını teyit eden bir açıklama da hafta başında **TESK Genel Başkanı Bendevi Palandöken**'den geldi.

Bloomberg HT'ye konuk olan Palandöken, şu cümleleri sarf etti: "Cumhurbaşkanı Erdoğan en çok bankalar, vatandaşın kredi faizleri ve dolayısıyla enflasyonun yüksek seyretmesi sıkıntısından ne pahasına olursa olsun kurtarılması için gereken her şeyi yapacaklarını söyledi. '**Sayın Cumhurbaşkanı'm her dükkana ancak bir kolluk kuvveti koymanız lazım ki bu olsun**' dedim, kendileri de '**Gerekirse onu da yapacağız**' dedi" ifadelerini kullandı.

HAKSIZ FİYAT DEĞERLENDİRME KURULU İŞ BAŞINDA

Tam da bu açıklamaların gölgesinde **Ticaret Bakanlığı** 81 ilde **market, pazaryeri, çarşı ve toptancı hallerinde** fahiş fiyat denetimleri kapsamında son bir haftada **1.674 işletme bazında 22 bin 535 ürünün denetlendiğini** belirtti.

Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu'nun gerçekleştirilen son toplantısında, **120 firmaya 3 milyon 595 bin lira idari para cezası** uygulanmasına karar verildi.

Yapılan denetimler sonucunda en çok **sebze meyve** ile **ayçiçek yağı, tavuk, yumurta ve un** gibi temel gıda ürünlerinde fahiş fiyat artışı yapıldığı tespit edildi.

Kurul'un söz konusu denetimi ve kestiği cezalar ilk değil.

Bugüne kadar 3 bin 386 dosyayı karara bağlayarak, gıda, temizlik, hijyen ürünleri gibi temel ihtiyaç maddelerinde fahiş fiyat artışı yaptığı değerlendirilen 495 firmaya toplam olarak 15.,5 milyon TL idari para cezası uygulanmasına karar verildi.

Yüksek enflasyonun gündem olduğu dönemlerde öne çıkan bu tür haberler dahi gıda enflasyonu ile mücadele noktasında '**yaklaşım**' açısından bize önemli ipuçları veriyor.

NEDEN-SONUÇ İLİŞKİSİ

Önce bir tespitte bulunalım.

En basit haliyle söylememiz gerekirse...

Tarımsal üretim ve pazarlama tarafındaki orta ve uzun vadeli plansızlık ve politikasızlık “**neden**”, gıda enflasyonu ise “**sonuç**”tur.

Bizler genelde hep “sonuç” üzerine odaklanıp “neden” kısmını pas geçiyoruz.

Sonucu değiştirmenin yolunun nedenleri çözümlenmekten geçtiğini ısrarla ya anlamak ya da görmek istemiyoruz.

O yüzden dönemsel bazda farklı tarım ve gıda ürünleri için **arz-talep-fiyat dengesizliğini** yıllardır kronik şekilde konuşup duruyoruz.

Dolayısıyla üretimdeki **plansızlık**, desteklemelerdeki **işlevselsizlik**, maliyetlerdeki **yönetilemezlik** ve satış ve pazarlama kanallarındaki **aksaklık** gibi sorunlar devam ettiği sürece ‘sonuç’ pek değişmeyecektir: Gıda Enflasyonu

Hele bir de buna “**pandemi**” ve “**olumsuz iklim koşulları**” gibi ‘**bonus niteliğindeki meseleleri**’ eklediğinizde iş daha da dallanıp budaklanacaktır.

Piyasayı **kontrol etmeniz** bir yana, **takip etmeniz** bile zorlaşacaktır.

Bugün, içinde bulunduğumuz durumun özeti budur.

GIDA KOMİTESİNİN AJANDASINDA NE VAR?

İşte böyle bir konjonktürde Gıda Komitesi, **Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan** başkanlığında toplanıyor.

Toplantıya **Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan**, **Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli** ile **Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal**'ın yanı sıra; ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri de katılacak.

Covid-19 salgınıyla mücadele sürecinde, tarım ve gıda ürünlerinde fahiş fiyat artışlarını önlemek amacıyla alınacak tedbirler görüşülecek.

Üretimde maliyetleri düşürecek yapısal dönüşüm adımlarıyla birlikte, kuraklık ve su kaynaklarının da masada olması bekleniyor.

Toplantıya dair genel açıklama bu yönde...

Peki böyle bir ortamda toplanacak olan Gıda Komitesi, gıda enflasyonu ile mücadele adına **hangi somut önlemleri** konuşacak?

Yüksek gıda fiyatlarıyla mücadele konusunda Gıda Komitesi eldeki **hangi enstrümanı, nasıl kullanacak?**

Tarım sektörü adına alınan bir kararın hayata geçmesi ve uygulamanın sonuçlarını, **somut çıktılarını görebilmek için en az 2-3 yıllık bir süreye** ihtiyaç vardır.

Dolayısıyla Gıda Komitesi'nin kısa vadede fiyatları düşürecek karar ve hamlelerinin **palyatif çözümden öteye geçmeyeceği** kanısındayız.

İşte o zaman da akla hemen daha önce denen yöntemler geliyor.

Neler mi?

1- Fiyatı en çok artan 10-15 ürünle ilgili "**tanzim satış noktaları**" kurularak, Hazine'nin zararı üstlenmesi pahasına vatandaşa ucuz gıda tedarik etmek ve piyasadaki fiyatları suni şekilde baskılamak.

2- Tanzim satış noktalarına ek olarak **Türkşeker ve Tarım Kredi Kooperatifleri** gibi kurumlar üzerinden piyasaya fason ürün sunarak fiyatları frenlemek ve **gübre, yem gibi bazı girdilerde çiftçiye daha makul düzeyde tedarik sağlamak.**

3- Un sektörüne yönelik açılan soruşturma sonrası 34 firmaya 25 milyon lira ceza kesen ve benzer kapsamda bir soruşturmayı muz ticareti yapan 17 firma için açan **Rekabet Kurumu'nun fiyatı artan diğer gıda ürünlerine yönelik sektör soruşturmasını çeşitlendirmesi.**

4- Ticaret Bakanlığının **Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu** vesilesiyle Türkiye genelinde gıda fiyatlarına yönelik denetimleri ve cezaları artırması.

5- Enflasyon sepetinde fiyatları artan gıda ürünleri arasında ihracata konu olanlarında **ön ihracat izni gibi kısıtlamaları** uygulamaya koymak.

6- Arz açığı dolayısıyla ithal edilen ürünlerde halen gümrük vergileri sıfırlanmamış olanların oranını sıfırlamak.

7- Bazı gıda ürünlerinde geçici KDV indirimi

Bunların hepsinin Gıda Komitesi toplantısında bir şekilde gündeme geleceğini düşünüyoruz.

Zira gıda enflasyonu ne zaman patlak verse ilk akla gelen ve teknik olarak uygulanması en kolay(!) yöntemler bunlar.

Uygulanıp uygulanmayacağını zaman gösterecek.

Komitede konusunun geçmesini beklediğimiz bu yaklaşımlar arasında eskiden en cazip ve kolay olanı "ithalat" idi.

Ancak geldiğimiz noktada küresel tarım emtia piyasasına bakınca artık ithalatın da **kolay ve ucuz olduğu dönemin sona erdiğini** görüyoruz.

Ama dediğimiz gibi bunların büyük çoğunluğu piyasa yapısını düzeltmek ve istikrara kavuşturmak bir yana, piyasadaki dengeleri daha da bozabilecek ve hasar verebilecek yaklaşım türleri.

ASIL HANGİ BAŞLIKLAR KONUŞULMALI?

Haddimize değil ama hazır toplanmışken bizce **orta ve uzun vadeli, kırsaldaki gerçeklerle uyumlu politika ve stratejilerin** de masaya yatırılması yerinde olur.

Ve şu sorulara yanıtlar aranabilir.

Stratejik ürünlerde yerli üretimi nasıl artırırız?

Girdi maliyetlerinde dışa bağımlılığı nasıl azaltırız?

Maliyet yönetimindeki kırılganlığı nasıl gideririz?

Üretim planlamasına yönelik olarak destekleme politikalarını nasıl daha etkin ve işlevsel hale getiririz?

TMO, Türkşeker, Tarım Kredi Kooperatifleri gibi kurumları regülasyon noktasında nasıl daha etkin ve proaktif şekilde kullanabiliriz?

29.01.2021

Yıllardır konuşulan ve yılan hikayesine dönen “**Hal Yasası**” ve “**Perakende Yasası**” ile “**Etkin Kooperatifçilik**” tarafında çalışmalarını nasıl hızlandırır ve sonuçlandırırız?

Neyse bunları zaten yıllardır yazıyoruz.

Tekrara lüzum yok.

Bakalım Gıda Komitesi'nden hangi çözüm önerileri gelecek ve hangi adımlar atılacak.

Hep birlikte bekleyip görelim.

Merkez Bankası “Ben doğru bildiğimi yaparım” diyor

Alaattin AKTAŞ

29 Ocak 2021 Cuma

✓ **Merkez Bankası Başkanı Ağbal, faiz indirimi isteklerine karşı son noktayı koydu: "Faiz indirimini konuşmak için çok erken."**

✓ **Peki faiz indirimini isteyenler, insanların kafasına ısrarla nisanda indirim olacağını sokmak için çaba gösterenler kimler? "Faiz düşün, elimdeki kağıt deşerlensin ve yüksek fiyattan satıp çıkayım" diye düşünenler...**

Merkez Bankası yılın ilk enflasyon raporunu açıkladı. 2021'in enflasyon tahmini yüzde 9.40 olarak sabit tutuldu. Başkan Naci Ağbal da raporla ilgili olarak bir sunum yaptı.

Bir dizi veri, grafik, tahmin... Temel olarak söylenen ise şu:

“Ben doğru bildiğimi yaparım...”

Merkez Bankası'nın söylediği bu. Nedir kastedilen, faiz.

Peki Merkez Bankası böyle söylüyor söylemeye de, bunu gerçekleştirmek söylendiği kadar kolay mı, işte orası biraz karışık.

Merkez Bankası, siyasi müdahale olmasa söylediğini kuşkusuz yapabilir. Zaten sorunumuz da o müdahaleler değil mi?

Faiz indirimini başka kim ister?

Siyasiler bir yana, faiz indirimini isteyen kesimler de yok değil.

“Piyasa bekliyor” algısı yaratmaya çalışan bazı çevreler, faiz indiriminin nisan ayında başlayacağı, hatta başlaması gerektiği gibi bir görüşe daha çok taraftar bulabilme

29.01.2021

peşinde. Niye mart değil de nisan ya da niye mayıs değil de nisan, o da pek belli değil ya...

Sürekli olarak “Merkez Bankası nisan ayında faiz indirimine başlar” görüşü empoze edilmeye çalışılıyor.

Herkesin kafasında yer etmesi istenen bu söylentiden Merkez Bankası'nın habersiz olması tabii ki beklenemez.

İşte Başkan Naci Ağbal, enflasyon raporunu açıkladığı sunumda bir soru üstüne Merkez Bankası olarak bu konudaki tavırlarını çok kısa ve net olarak ortaya koydu:

“Faiz indirimini konuşmak için çok erken.”

Ağbal, fiyat istikrarına işaret eden yüzde 5 enflasyona ulaşana kadar sıkı para politikasının kararlılıkla sürdürüleceğini de vurguladı.

Aslında Naci Ağbal'ın dün söylediklerinde yeni bir yön yok. Para Politikası Kurulu'nun 21 Ocak'taki toplantısından sonra yapılan açıklamadaki şu ifadeyi hatırlayalım:

“Kurul, 2021 yıl sonu tahmin hedefini (yüzde 9.40'lık enflasyon tahmini) dikkate alarak, enflasyonda kalıcı düşüşe ve fiyat istikrarına işaret eden güçlü göstergeler oluşana kadar sıkı para politikası duruşunun kararlılıkla ‘uzun bir müddet’ sürdürülmesine karar vermiştir.”

Merkez Bankası “Faizi uzun müddet yüksek tutacağım” diye ısrarla vurguladığı halde kimler niye mi sürekli olarak indirimin yakın olduğu görüşünü yaymaya çalışıyor?

Yanıt, “Faiz lobisi” başlıklı kutuda...

AH ŞU FAİZ LOBİSİ!

Dedik ya, Merkez Bankası kaç zamandır “Faizi uzun süre yüksek tutacağım” görüşünü dile getiriyor. Ama işte bazı kesimler ısrarla “Faiz artık düşmeli” diyor, “Nisanda düşecek” diyor ve sanki başka bir şeye oynuyor! Neye oynandığı da belli; faiz düştü mü, eldeki varlıkların fiyatı artıyor.

Birileri bunu hala öğrenemedi, o yüzden işleyişin nasıl olduğunu bir kez daha anlatmaya çalışalım: Bir yatırımcı olarak vade sonundaki değeri 100 lira olan bir iç borçlanma kağıdını, örneğin yüzde 20 faizle iskontolu olarak $(100/1,20=83)$ 83 liraya aldınız. 17 lira faiz gelirsiniz. Ama siz bu kağıdı aldıktan sonra sihirli bir el değdi ve ertesi gün faiz yüzde 10'a düştü. Sizin bir gün önce 83 liraya aldığınız kağıdın satış fiyatı bir anda $(100/1,10=91)$ 91 liraya fırladı.

29.01.2021

Hani dilimize pelesenk oldu, ha bire “faiz lobisi” diye tutturuyoruz ya, o lobi denilen kesim her zaman faiz artsın istemez. Şu dönem olduğu gibi faizin aşağı çekilmesini de ister. Yabancı yatırımcı eğer Türkiye'ye gelmiş ve kamu kağıdına yatırım yapmışsa, onun kısa zamanda çok para kazanması sanıldığı gibi faizin artırılmasıyla değil, tam tersine faizin düşürülmesiyle mümkündür.

Hatta elinde kağıt olanlar, faizin artırılmasını hiç ama hiç istemez. Yukarıdaki örneği tersten düşünün; bugün yüzde 10 faizle kağıt almış ve 91 lira ödemişsiniz, yarın faiz yüzde 20'ye çıkmış, sizin kağıdınızın fiyatı da bir anda 83 liraya gerilemiştir.

Söyler misiniz, “faiz lobisi” hep faiz artışı mı istemiş?

YABANCI İKİ HAFTADIR BEKLE-GÖR POLİTİKASI İZLİYOR

Merkez Bankası Başkanlığı görevine Naci Ağbal'ın getirilmesi, verilen mesajlar, politika faizinde haftalık repoya dönülmesi ve faiz artırılması hem iç borçlanma senedine, hem de güven ortamı oluşması sayesinde hisse senedine yoğun bir yabancı girişi gerçekleştirmesini sağlamıştı. Ama bu giriş iki haftadır sekteye uğramış gibi görünüyor.

15 Ocak'ta biten haftada yabancılar 31 milyon dolarlık hisse senedi alırken 18 milyon dolarlık iç borçlanma senedi satmış ve toplamda 14 milyon dolarlık bir giriş olmuştu. 8 Ocak'ta biten haftanın 779 milyon dolarlık girişiyle kıyaslandığında 14 milyon dolar hiçbir şey değildi.

22 Ocak'ta biten hafta ise net giriş bile olmadı. Geçen hafta yabancı yatırımcılar net olarak 118 milyon dolarlık hisse senedi satıp 33 milyon dolarlık devlet iç borçlanma senedi aldı. Böylece toplamda 84 milyon dolarlık çıkış oldu.

Şimdi... "Faiz lobisi" kutusundaki bilgiyle bağlantı kurma zamanıdır. Son iki haftanın verileri yabancı yatırımcının sanki çıkmaya hazırlandığını gösteriyor. Ama yabancılar kendi açılarından haklı olarak çıkarken de ellerindeki iç borçlanma senetlerini yüksek fiyattan satmak istiyor. Bunun yolu da belli; faiz düşerse eldeki kağıdın fiyatı artacak.

Şu soruyu kendi kendimize sormak durumundayız; faizin hızla inmesi en çok kimin işine yarar?

Merkez Bankası gençlere ayçiçeği /buğday ektirip/biçtirmeli!

Ferit Barış PARLAK

29 Ocak 2021 Cuma

Merkez Bankası (MB) Başkanı Naci Ağbal:

“...Gıda fiyatları için; Tarladan sofraya olan üretim/ dağıtım aksaklıklarını gidermeliyiz...”

★ ★ ★

Kendilerine olan ve artarak devam eden “öldürücü bağımlılığın”, sadece “üretimle” azalabileceğinin farkında...

Geçen yıl, düşük faizle 5 trilyon dolar dağıtan MB'ler de...

Yüksek faizle döviz girişi sağlamaya çalışan MB'ler de...

★ ★ ★

Üretimi, dolayısıyla ekonomileri sırtlayacak gençler mi?

★ ★ ★

Yapısal sorunların az olduğu Fransa gibi ülkelerde, çalışma kamplarında...

Örneğin, ekim/hasat için “400 bin gönüllü genç” tarlada...

Boş oteller, teknoloji kamplarına çevrilmiş durumda...

Üretmeyi/teknoloji geliştirmeyi/yardımlaşmayı görerek/uygulayarak öğreniyor...

★ ★ ★

29.01.2021

Bizde:

Binlerce hektar arazi ve yüzlerce otel boşken...

Gençler evde...

★ ★ ★

Galiba burada da MB devreye girmeli!

Eğitim, tarım gibi bakanlıkların görevini de üstlenmeli!

Ve...

Mevcut eğitim sistemi ve yapının işsiz bıraktığı gençleri, boşta duran arazilere/ otellere/madenlere/fabrikalara/ Ar-Ge merkezlerine yönlendirmeli...

Yüksek rezervli güçlü MB ve düşük faizli yapının bu yolla sağlanabileceğine "inandırmak/ ikna için" bu yolu da denemeli!

VELHASIL...

Yüksek enflasyon... İşsizlik/gelirlerde düşüş/ talepte azalma... Borçlanma maliyetinde artış...

Tüm bu fotoğrafa neden olan kültürün/ eğitimsizliğin ve dolayısıyla ortaya çıkan üretimsizliğin/ verimsizliğin ortadan kalkması için, tüm sorumlular en az, "Bu işlerden en az sorumlu MB" kadar çaba göstermeli...

Şu bizim Gıda Komitesi ne işe yarıyor acaba?

Şeref OĞUZ

29 Ocak 2021 Cuma

Ayçiçek yağı, 25 liradan 75 liraya nasıl çıkar? Nasıl sorusundan daha önemlisi; neden çıkar? Bu artışı maliyet, ithalat, gıda milliyetçiliği ile açıklayabilir misiniz? Bizde adı var kendi yok Gıda Komitesi, bun konuda ne düşünüyor acaba?

Cevabı ben vereyim; hiçbir şey... Son 3 kıştır yaşanan gıda terörüne karşı geliştirebildikleri tek çare; etiketleri dövmek, aracıyı lânetlemek, soğan deposu basmak... Kısaca kök sebebi terör olmayan bir sorunu, güvenlik tedbirleriyle çözme saplantısındalar.

Dolmalık biber 35 liraya çıktığında, 2 yıl önce gıda tanzim satış çadırları kurmuştuk. Orada ucuzluğu, "taşım su" ile çözmeye çalışmış, zam yapanları "vatan haini" filan ilan etmiştik. Oysa pazarda fiyatları düşürecek olan, yeni kasa sebzelerin gelebilmesini sağlamaktı.

Gıda Komitesi, çözümüne yanaşılmayan sorunun havale edildiği günah keçisi gibi... Çözemiyorsan komisyona havale et misali... Gıda ürünlerinde eksiklik yaşanmaması ve ani fiyat dalgalanmalarına karşı alınacak tedbirler için yeniden toplanacakmış. Orada olup, komediyi izlemek isterdim.

Gıdanın süpermarket raflarında yetiştiğini sanan yeni nesli anlayabilirim de üretimsiz fiyat indirmeyi düşünebilen komitecileri anlayamam. Çare belli, tarıma akıl katmak. Elinde sopayla etiket dövmek, mahsusçuktan aracıya sayıp sövmek değil... 1973 Ferit Melen Kabinesine sunulan tarımda çözüm önerilerinin hiçbiri yapılmadı. Hayati soru budur.

FİYAT SOPA İLE DEĞİL ÜRETİMLE İNER

Elindeki tek araç çekiç olan, tüm sorunları çivi görürmüş. Bizim Gıda Komitesi de öyle... Üreticiyi örgütlemek, arazi bütünleştirmek, kooperatifleşme, ürün ekim planlaması, girdileri dolardan kurtarmak şart ama komitenin yaptığı; gıda fiyatlarıyla mücadele ediyormuş gibi yapmak...

Yumurtaya can veren rabbim; yumurta fiyatlarını zıplatan akılsızlığımıza çare verir inşallah...

Abdulkadir Selvi

AİHM, Demirtaş çelişkisini kendi eliyle ortaya çıkardı

29 Ocak 2021

Şu günlerde Selahattin Demirtaş'ın mektubu gündemde. Ama ben size başka bir gelişmeden haber vermek istiyorum. Okuduğunuzda Ahmet Kaya'nın buğulu sesiyle söylediği gibi, "Bu ne yaman çelişki anne" diyeceğinizden eminim.

Çelişki, **Demirtaş**'ın çelişkisi değil. Çelişki **Demirtaş**'tan çok Demirtaşçılık yapan AİHM'nin çelişkisi.

Hatırlarsanız, AİHM 22 Aralık'ta "**Demirtaş'ın derhal serbest bırakılmasını**" istemişti. Kararda kullanılan dil, hukuk normlarını zorlayan buyurgan bir dildi. Öyle ki AİHM'nin Türk yargıcı **Saadet Yüksel**, "**Başvuranın serbest bırakılmasının tavsiye edildiği alışılmışın dışında ilk Büyük Daire davasıdır**" diye itiraz etmişti.

AİHM'nin Gürcistan kökenli üyesi **Chanturia** da "**Uluslararası yargı işbirliği göz ardı edilerek ulusal mahkemelere ne tür mesaj verilmek istenmektedir**" diye sorma gereği duymuştu.

Şimdi ise yeni bir gelişme oldu. **Yasin Börü** başta olmak üzere 53 kişinin vahşi bir şekilde katledildiği Kobani olayları nedeniyle yargılanan **Selahattin Demirtaş**'la ilgili olarak AİHM'in 19 Ocak 2021 tarihinde Türkiye'den savunma istemine ilişkin yazısı Adalet Bakanlığı'na ulaştı.

AİHM daha önce Demirtaş'la ilgili olarak, "Derhal serbest bırakılsın" kararı almıştı. O zaman Türkiye'den savunma istemişti. Adalet Bakanlığı tarafından Demirtaş'ın 20 Eylül 2019 tarihindeki tutuklanmasının farklı suçlardan kaynaklandığı izah edilmişti. Çünkü hem kararda hem muhalefet şerhlerinde buna atıf var. Türkiye'nin tezlerini dikkate almış mıydı dersiniz, almamıştı.

O zaman Türkiye'den neden savunma isteniyor?

İKİ ÜYE UYARMIŞTI

AİHM'nin 22 Aralık tarihinde verdiği kararın, **Demirtaş**'ın 4 Kasım 2016-7 Aralık 2018 tarihleri arasındaki tutukluluğuyla ilgili olduğu ortaya çıktı. AİHM'nin Türkiye'den 11 Mayıs 2021 tarihine kadar yapılmasını istediği savunmanın ise 20 Eylül 2019 tarihindeki tutuklamayla ilgili olduğu anlaşıldı. AİHM yargıçları **Saadet Yüksel** ile **Chanturia** da muhalefet şerhlerinde buna dikkat çekmişti. Ama söz konusu **Demirtaş** olunca AİHM'nin gözü öyle kararmış ki kendisine yapılmayan bir başvurudan dolayı da **Demirtaş**'ın "**derhal serbest bırakılmasına**" karar vermiş.

HATALAR ZİNCİRİ

Demirtaş'ın daha önceki tutuklamaya ilişkin itirazını görüşüp, daha sonra yapılan tutuklamaya ilişkin de karar verme yetkisini kendinde bulan AİHM'nin hatalar zincirinden birkaç halkayı sıralamak istiyorum.

1 AİHM bu yanlışı bilmeyerek yapmıyor. AİHM yargıçları Yüksel ve Chanturia'nın bu yöndeki itirazlarını dikkate almadığı gibi, kararın 128. paragrafında Demirtaş'ın 20 Eylül 2019 tarihli tutuklamaya ilişkin Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yaptığı ve başvurunun AYM'de halen derdest olduğunu belirtiyor. Hatta Türkiye'den yeni savunma istediği yazısında da 20 Eylül 2019 tarihli tutuklamaya ilişkin olarak 2 Mart 2020 tarihinde Demirtaş'ın AİHM'ye başvuru yaptığını belirtiyor. Bu durumda AİHM, henüz gündemine alıp incelemeyeceği ve savunmasını istemediği bir başvuruyla ilgili olarak derhal serbest bırakılma kararını hangi yetkiyle alıyor?

2 AİHM, Demirtaş'ın bir başvurusunun olmadığı, önünde tutuklamaya ilişkin bilgi ve belgeler bulunmayan 20 Eylül 2019 tarihindeki tutuklamanın aynı maddi delillere dayandığı yönündeki bir kanaatle nasıl derhal serbest bırakılma kararı alabiliyor? Bir yüksek mahkeme böyle bir genelleme yapabilir mi?

3 AİHM, şimdi Demirtaş'ın 20 Eylül 2019 tarihli tutuklamayla ilgili 2 Mart 2020 tarihinde başvuruda bulunduğunu belirtip, Türkiye'ye "İç hukuk yolu tüketilmiş midir? Demirtaş'ın başvurusu 7 Kasım 2019 tarihinde Anayasa Mahkemesi'nde derdest olduğu için etkin bir hukuk yolu olarak kabul edilebilir mi?" diye soruyor.

4 AİHM, 20 Eylül tarihli ikinci tutuklama kararının Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki Kobani olaylarına ilişkin suçlamalar nedeniyle alındığını belirterek, tutuklama kararının "inandırıcı nedenlere" dayalı olup olmadığını soruyor.

Kısaca AİHM, Türkiye'den 20 Eylül 2019 tarihli tutuklamaya ilişkin savunma istiyor. Peki o zaman AİHM'nin kararı üzerine Ankara 22. Ağır Ceza Mahkemesi'nin "Bu karar beni ilgilendirmiyor. Çünkü bu karar 4 Kasım 2016- 7 Aralık 2018 tarihli tutuklamaya ilişkin. Oysa ben Demirtaş'ı 20 Eylül 2019'da tutukladım. Bu karar onu kapsamıyor. O nedenle 'derhal salıverilemez'" demesi yanlış mı?

SİYASİLERİN KULAKLARI ÇINLASIN

"Demirtaş serbest bırakılsın" diye yeri göğü inleten Kılıçdaroğlu'nun, Akşener'in, Babacan'ın, Davutoğlu'nun ve Bülent Arınç'ın kulakları çinlasın.

DEMİREL VE ÖZAL'DAN BAŞKANLIK SİSTEMİ

MUHALEFET, 70 yıldır idare edildiğimiz sistemi, "**güçlendirilmiş parlamenter sistem**" ambalajı altında servis etmeye hazırlanıyor. Oysa Türkiye'nin son 50 yılına damgasını vurmuş olan **Özal** ve **Demirel**, ülkenin bu sistemle idaresinin mümkün olmadığı görüşündelerdi.

ÖZAL'IN TEK ADAMLIK CEVABI

Özal, Amerikan tipi başkanlık sistemini savunuyordu. **Mehmet Ali Birand**, “**Tek adamlık tehlikesi ortaya çıkmıyor mu? Bugün Meclis’te bir denetim var**” diye sorunca **Özal**, “**Tam aksine, bugün denetim yok. Neden? Çünkü hükümet, koalisyon da olsa, tek parti hükümeti de olsa Meclis’e hâkim. İsterse Meclis’ten hiçbir şeyi geçirmeyebilir. Halbuki başkanlık sisteminde kuvvetler ayrımı var. Amerikalılar buna ‘Checks and balances’ derler. Karşılıklı bir denge vardır. Cumhurbaşkanının kuvveti vardır, icra olarak. Buna mukabil Meclis’in de yetkileri vardır. Meclis bu sefer tam kontrol yetkisine sahip olur**” karşılığını vermişti.

DEMİREL'İN İÇİNDEKİ UKDE

12 Eylül’le ilgili bir soruya **Demirel**, “**Devlet kilitlemişti**” diye yanıt vermişti. **Demirel**, Cumhurbaşkanlığı’na veda ederken “**İçimde bir ukde kaldı**” demişti. İçindeki ukdeyi, “**Halktan kopuk bir Cumhuriyet olmaz. Sistem işlemiyor. Temsili sistem işlemiyor. Ben isterdim ki Türkiye’de başkanlık sistemini yapalım. İçimde ukdedir, yapamadık. Devlet büyük, ülke büyük. Halk çok dinamik. Biz bu ülkeyi idare edemiyoruz. Bu ülkeyi idare edememek, gelen giden hükümetlerin kusuru da olabilir. Ama genelde sistemde değişiklik yapmak lazım**” diye anlatmıştı.

BİR BİLEN: YAYMAN

Demirel ve **Özal**’ın konuşmalarını arşivden çıkardıktan sonra başkanlık sistemi ve siyasi tarihimiz üzerine kitapları olan TBMM Dijital Mecralar komisyonu Başkanı **Hüseyin Yayman**’ı aradım. **Özal** ve **Demirel**’in sözlerini sordum. “**Bu noktaya bir günde gelinmedi. Özal da Demirel de bir günde gelmediler. Çünkü Türkiye, parlamenter sistemden çok çekti. O nedenle 50 yıl iktidarda olan Demirel, yeni Türkiye’nin temellerini atan Özal, Erbakan, Türkeş, Muhsin Yazıcıoğlu hep başkanlık sistemini savundular. Ama başkanlık sistemini getirmeyi Cumhurbaşkanı Erdoğan başardı**” dedi.

Gıda fiyatlarında iktidarın yanıışları

Esfender KORKMAZ

29 Ocak 2021

2020 Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) yıllık artış oranı yüzde 14,6 gerçekleşti. Ama gıda da yüzde 20,61 oldu. Merkez Bankası da sık sık **"enflasyon gıda fiyatlarındaki artıştan kaynaklanıyor"** diye şikayette bulunuyor.

TOBB, TESK, TÜSİAD ve MÜSİAD yaptıkları ortak açıklamada, öncelikli hedefin enflasyonla mücadele olması gerektiğini belirttiler.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'da, **faiz-kur-enflasyonu şer üçgeni** olarak vurguladı.

Mazlum taraf olan Tüketicilerden ses çıkmadı. Çünkü ses çıkarmaya mecalleri kalmadı.

Ticaret Bakanlığı, piyasada fiyat kontrolü yaparak, fahiş fiyat ve stokçuluk nedeni ile 3,5 milyon lira ceza kesti. Anayasaya göre, devletin görevi piyasada rekabetin çalışmasını sağlamak, kartelleşmeyi önlemektir. Gerçekte Anayasasının bu madde de, devletin piyasaya müdahalesi ile ve uygulayacağı politikalar ile rekabeti sağlayacağını belirtmek istenmiştir. Polisiye tedbirler ve devletin ceza kesmesi kısa dönem için geçici ve kısmi bir çözümdür. Ama kimse devlete ceza kesme diyemez. Buna karşılık **herkesin gıda fiyatlarının artmasında baş sorumlusu olan devlete - iktidara kim ceza kesecek?** demek hakkı vardır.

1. Hükümet, bu güne kadar enflasyona doğru teşhis koyamadı. Enflasyonun nedenini yüksek faiz olarak görüyor. Bu görüş külliyen yanlıştır. Bu yanışı yaşadık gördük.

Eksi reel faiz nedeni ile TL'den kaçış hızlanıyor ve bu kaçış 2018'de olduğu gibi kur şoku ve 2020'de de kur artışları yansıyor. Kur artınca, TL düşük değerde oldukça, ithalat fiyatları artıyor. Üretimde ithal girdi payı yüzde 45 üstünde olduğundan, kur artışı olduğu gibi enflasyona yansıyor. **Kur politikasını değiştirmek, kurlara istikrar kazandırmak, ekonomiyi kırılğan yapıdan kurtarmak, siyasi iktidarın işi değil mi? Bu sorumluluğu birkaç stokçunun üstüne yıkabilir mi? yıkarım derse kendini kandırılmış olur.**

2004 yılında TÜFE yüzde 9 idi... Bu güne yüzde 14,6, 2004 ile 2009 yılları arasında reel faizler çok yüksekti. Söz gelimi 2006 yılında Merkez Bankası faizi yüzde 20,25 idi... O yıl TÜFE oranı da yüzde 9,65 oldu. Yani reel faiz oranı yüzde 9,66 idi... Bu kadar yüksek reel faize rağmen enflasyon yüzde onun altında idi. **Demek ki şer üçgeninin baş sorumlusu olarak görülen reel faizler her şartta enflasyona yansımaz.**

2. Siyasi İktidar, kamu altyapı yatırımlarını, kamu özel işbirliği yoluyla yaptı. Bu yollardan ve Osmangazi Köprüsü'nden geçen, İzmir'den İstanbul gelen bir tır 1000 liraya yakın para ödüyor. Tüketiciler navlun maliyetlerini fiyatlara yansıtmak zorundadır. O zamanda bu maliyetler gıda fiyatlarına yansıyor.

3. Enerji, petrol, gaz ve elektrik, üretimin her aşamasında maliyetlere yansıyor.

Çiftçinin gıda üretiminde maliyetlerini de artırıyor. Enerji dağıtımı stratejik alandadır. Üretimi teşvik için devlet enerji fiyatlarını düşürülebilir. Özel sektör yapamaz. Enerji dağıtımını bu iktidar özelleştirdi.

4. İktidarlar, Et-Balık gibi kurumları, Telekom gibi kamu tekellerini özelleştirdi. **Devlet tekelleri yerine piyasa tekelleri oluştu.** Söz gelimi Telekom internette yeni yatırımların maliyetinden kaçtığı için hem yetersiz kaldı, hem de tekel olduğu için ürettiği hizmeti daha pahalı satıyor. Et-Balık Kurumu sattığı ürünleri üreticiden normal değerine alıp, tüketiciye düşük karla satıyordu. Et Balık Kurumları özelleşti, **Türkiye ithal ete mahkum oldu.** Artık tüketici et yemiyor veya çok azalttı.

Polisiye önlemler yerine devlet yeniden piyasaya girmelidir. Elektrik dağıtımını devlet yapmalıdır. Et balık kurumu gibi gıda alanında yeni kurumlar kurmalıdır.

5. Kur artışlarının enflasyona doğrudan yansıdığını söyledim. Kurlar sıcak para hareketlerine paralel olarak aşırı kırılgandır. Dalgalı kur cari açığa ve ayrıca dolarizasyona neden oldu. AK Parti seçim bildirgesinde, "**Dalgalı kur politikası sıkı sıkıya takip edilecektir**" deniliyor. Gerçekte ise, dalgalı kur politikasını değiştirmek, yarı sabit kur sistemine geçmek gerekir.

6. Öte yandan, güven sorunu oldukça, üretici de, satıcı da, perakendeci de panik halinde olur. Toptancı maliyetleri en son ithal girdi üstünden hesaplıyor. Satıcılar da vitrindeki malların fiyatını son aldıkları mallar üstünden düzeltiyorlar. Vitrindeki yeni ürünlerin fiyatlarını ithal mala göre artırıyorlar. Çünkü satılan malın yerine aynı malı aynı fiyata koyamayacaklarını hesaplıyorlar. Güven sorunu tamamıyla siyasi iktidarlara ilgili sorundur.

Bu şartlarda enflasyonun ve gıda fiyatlarındaki artışın tek sorumlusu devlet ve devleti yöneten siyasi iktidardır.

İbrahim Kahveci

Soğan cezası!

Suç kimin?

Ceza kimin?

Suç işleyen ile cezasını çeken farklı kişi olabilir mi?

Ya da demokrasi ve toplum üzerinden soralım: Yanlışlığını bildiğiniz idarenin cezasını ne kadar çekersiniz?

Çiftçi tarlada ürettiğini satıyor: Patates 1,65 lira, soğan 1,36 lira, domates 2,05 lira, nohut 4,32 lira, kuru fasulye 9,03 lira.

Aynı ürünleri ise tüketici rafta satın alıyor: Patates 2,56 lira, soğan 2,39 lira, domates 4,62 lira, nohut 8,95 lira, kuru fasulye 15,22 lira.

Kısaca tarlada çok daha ucuza olan ürün rafta adeta el yakıyor.

Çiftçi kazanamıyor ama tüketici de kaybediyor.

İnsanın hemen aklına aracılar geliyor. Suçlu onlar, yani aracılar.

Nitekim 2 yıl önce aracıları hain-terörist vs ne varsa ilan etmiştik. Baskınlar düzenleniyor, operasyonlar yapılıyordu.

Şimdi aracılar-komisyoncular temizlendi. Artık suçlu marketler ve pazarcılar.

TV'lerde pazarda gezen ve ceza yazan kamu görevlilerini gördüğümde o yürüyüş tarzını hiç sevmedim. Ama olsun... Suçlulara karşı dik ve caydırıcı olmak gerekir.

Pazarcı Mehmet Amca

29.01.2021

Bakkal Ahmet Amca

Manav Mustafa Amca

Çekecek suçlarını herkes. Onlar ki, yüksek fiyattan vatandaşa gıda ürünü satmakla suç işlemiş oluyorlar.

Şimdi soruna ve çözümlere tekrar bakalım. Dün aslında sorunları taneleyerek anlattık. Vatandaşın boğazından geçen lokmaya bile Hazine garantili müteahhitleri ortak ettik ya... İşte ilk ve ana sorun orası.

Bir de verimsiz perakende düzeni ve yükselen işyeri kira giderleri.

2010-2013 arası soğan, patates, domates ürünlerinde yıllık tarla-raf fiyat farkı yüzde 55 seviyesinde. Yani tarlada 1,0 lira olan ürün yaklaşık olarak rafta yüzde 55 farkla satılıyor.

Onca aracı ve marketçi bu farkla yetiniyor.

Ama 2013 sonrası işler birden bozuluyor. Sürekli fiyatı katlanan gıda ürünleri gündeme geliyor.

Son 3 yılda soğan, patates ve domates ürünlerinde tarla-raf fiyat farkı yüzde 130'a çıkmış. Yani tarla fiyatı 1,0 lira olan ürün artık rafta 1,5 lira yerine 2,30 liradan satılıyor.

Ne oldu da 2013'den beri bu denge sert şekilde bozuldu?

Acaba Bakkal Ahmet Amca ve arkadaşları pazarcı Mehmet Amca ile Manav Mustafa Amca TV ekranlarından seyrederken gurur duydukları ama hiç geçmedikleri köprülerin, otoyolların, havalimanlarının faturasını ödediklerinin farkındalar mı?

İşte asıl suç burada...

Bilmediğin işi sahiplenirsen o iş gelir bir gün seni farklı yerden ısıtır.

Artık kolluk kuvvetleri pazarda fiyat avına çıkarken, sizden tahsilatın bir aracı da gitmediğin-gezmediğin köyler değildir. Artık tahsilatlar gurur duyduğumuz ama fiyatları nedeniyle gidemediğimiz yerler için yapılıyor.

Hatta sofradaki lokmanın bile birini onlara ayırmak durumundasın.

Ne de olsa 84 milyonun 5-6 kişi için çalışması, çok mu zor?

29.01.2021

Hiç Őikayet etmeden cezamızı yiyelim ve yerimize oturalım.

Soğan piyasasını unutmayın; devlet gelir ve soğanı elinizden alabilir. Pazarcılığı siz mi devlete öğreteceksiniz?

Herkes sınırını bilsin...

29 Ocak 2021, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Cumhurbaşkanı olmak mı yoksa CHP Genel Başkanı olmak mı daha kolaydır?

İktidarda olmak ile muhalefette olmak arasındaki sorumluluk farkını hiç hesap ettiniz mi? Diyelim ki **Cumhurbaşkanı Erdoğan** sizsiniz... Ya da diyelim ki siz **CHP** Genel Başkanı Kılıçdaroğlu'sunuz...

Ege ve karasuları

Cumhurbaşkanı olarak taşıdığınız sorumluluk, Türkiye için olmak ile olmamak arasındaki fark kadar büyük ve ürkütücü değil mi? Mesela şu **Yunanistan, Ege'deki karasularını 12 mile çıkarsa, bunu kabullendiğiniz takdirde, Türkiye için deniz demek Antalya'nın kıyısı kadar kalır...** Bu konuda Türkiye'nin niyetini karşı tarafa anlatamadığınız takdirde savaş kaçınılmaz olur.

FETÖ ile mücadele

Cumhurbaşkanı'nın sorumlulukları arasında, sınırdaki bir terör devletinin kurulmasına engel olmak da var, Amerika'nın FETÖ'yü kullanarak devlete karşı bir darbe yapma girişimini engellemek de. Bu arada Cumhurbaşkanı'nın zaaf göstermesi halinde FETÖ soruşturmalarının sonuçsuz kalması ya da koronavirüs salgınıyla mücadelede devletin seyirci konumuna düşmesi de ihtimal dahilindedir.

Uyku yoktur

Kısacası, **uykudan ve dinlenmeden fedakârlık gerektirir Cumhurbaşkanı olmak.** Ayrıca Türkiye'yi yarının hedeflerine ve uluslararası rekabete hazır kılacak alt ve üstyapı yatırımlarının takip edilmesi de gerekir. Bu arada Türkiye'yi kuşatmayı tasarlayan uluslararası oluşumlara karşı müttefiklerin sayısını artırmak ve bu konuda hiç taviz vermemek de çok önemlidir.

Kolay meslek

Diyelim ki CHP'nin Genel Başkanı'sınız... **En büyük sorumluluğunuz, sizi bir kaset darbesiyle genel başkan yapanlara karşı özenli davranmanızdır.** Bu arada HDP ile kurduğunuz ittifak yüzünden, PKK terörüne karşı ölçülü dil kullanmak zorundasınızdır. Bu gibi ayrıntılar dışında, sırtınızdaki küfe

29.01.2021

sorumsuzluklarla doludur. Bazen gaf olarak bazen de nezaketsizlik nedeniyle, dilinizin kemiğini aldırmiş olabilirsiniz. Size açılan hakaret davalarını da CHP milletvekillerine ödetirsiniz. Bu arada seçim kazanmak gibi bir hedefiniz de olmaz. Ne dersiniz? Hangisi olmak daha uygundur size?